

YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ KULLANMA MECBURİYETİNDE SON DURUM

A. GİRİŞ

25.12.2015 tarih ve 29573 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 465 ve 466 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile yeni nesil ödeme kaydedici cihaz (YN ÖKC) kullanma mecburiyetindeki takvim ile YN ÖKC kullanımına ilişkin usul ve esaslar yeniden belirlenmiştir. Bilindiği gibi yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma zorunluluğu 01.01.2016 tarihinde başlıyordu. Bu sirkülerimizde YN ÖKC; tipleri, temini, aktivasyonu, devri, kullanım dışı bırakılması ve hurdaya ayrılması ile YN ÖKC kullanma zorunluluğunun başlangıcı hakkında bilgiler verilmiştir.

B. GENEL BİLGİ VE ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ TİPLERİ

Ödeme kaydedici cihazlar, halk arasında yazar kasa olarak adlandırılmakta olup bu cihazlar değişen teknolojiye ayak uydurmak maksadıyla daha fonksiyonel hale getirilmiştir. 15.06.2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 426 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ve bu Tebliğde değişiklik yapan; 427, 437 ve 450 Sıra No.lu VUK Genel Tebliği ile YN ÖKC kullanma mecburiyeti ve onaylanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiş; 03.04.2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 435 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğ ve bu Tebliğde değişiklik yapan 451 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğ ile de satış bedelinin tahsilinde bankacılık kartları (kredi kartı, banka kartı, ön ödeme kartı) kullanılmak suretiyle gerçekleştirilen perakende teslim ve hizmet ifalarında YN ÖKC fişlerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Yukarıda anılan tebliğlerde yeni nesil ödeme kaydedici cihaz (YN ÖKC) olarak; **Basit/Bilgisayar Bağlantılı ve EFT-POS** özelliği olan iki tip cihaz yeni nesil cihaz olarak nitelendirilmiştir.

Genellikle büyük perakendeciler tarafından kullanılan, barkod okuyuculu ve ara bir yazılım ile stok ve muhasebe programlarıyla entegre çalışabilen, gerektiğinde perakende satış fişi, gerektiğinde fatura yazdırabilen yazar kasalar, basit/bilgisayar bağlantılı ödeme kaydedici cihaz (yazar kasa) olup bu türdeki yazar kasalara EFT-POS cihazı bağlanarak her iki cihazın da uyumlu bir şekilde çalışması sağlanmaktadır. Ancak bu uyumlaştırma Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından belirlenen “Mesajlaşma Protokolüne” uygun olması halinde bu yazar kasalardan kredi kartı veya banka kartı ile tahsilat yapılabilecektir.

EFT-POS özellikli YN ÖKC’ler ise POS cihazı ve ÖKC cihazını aynı cihazda birleştiren nesil ödeme kaydedici cihazlardır. Seyyar (kablosuz) ve sabit (kablo bağlantılı) olmak üzere iki türü mevcuttur.

Yine akaryakıt pompalarına bağlananlar ile sinema giriş ve yolcu taşıma bileti düzenleyen cihazlar da yeni nesil ödeme kaydedici cihaz olarak nitelendirilmiştir. Ancak 466 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinde yapılan açıklamadan akaryakıt pompalarına bağlanan ÖKC cihazlarını kullanma mecburiyeti olanların YN ÖKC kullanma mecburiyetinin ileri bir tarihte GİB tarafından belirleneceği bildirilmiştir. Sinema giriş bileti ve yolcu taşıma bileti tanziminde eski nesil ÖKC kullanan mükellefler de aşağıda belirtildiği şekilde durumlarına uygun takvimde YN ÖKC kullanmak zorundadırlar.

C. YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZLARIN KAYDI, SATIŞI, AKTİVASYONU, DEVRİ, BAKIMI VE HURDAYA AYRILMASI İŞLEMLERİ

Yeni nesil ÖKC'lerin onayı ve teknik özellikleri 437 ve 450 Sayılı VUK Genel Tebliği ile değişen 426 seri No.lu VUK Genel Tebliğinde belirlenmişti. GİB tarafından onaylanan YN ÖKC'lerin Gelir İdaresi Başkanlığı Bilgi Sitemine (GİB BS) kaydı, satışı, devri ve satış sonrası işlemlerine ilişkin usul ve esaslar 465 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinde yeniden belirlenmiştir.

Yeni düzenleme ile YN ÖKC kullanmak zorunda olan mükellefler, YN ÖKC kullanmakla yükümlü olduklarına dair yazı alınması, cihazın vergi dairesine kaydettirilmesi/silinmesi, ÖKC levhası alınması/iptali gibi işlemler için bağlı bulundukları vergi dairesine dilekçe ile başvurma ve izin alma gibi bürokratik işlemler kaldırılmıştır.

Buna göre YN ÖKC imalatçısı ve ithalatçısı şirketler, GİB'e başvurarak satışını yapacakları YN ÖKC cihazları için izin alacaklardır. Başkanlık tarafından satışlarına izin verilen YN ÖKC'lerin listesi www.gib.gov.tr adresinde oluşturulacak "YN ÖKC Kayıt Listesi" adı altında her bir cihazın markası, modeli, firma kodu ve sicil numaraları şeklinde yayımlanacaktır. **GİB tarafından yayımlanan YN ÖKC Kayıt Listesinde yer almayan cihazların satışı ve devri yapılamayacaktır.** Satış bayilerinin YN ÖKC satışları ile ilgili olarak ÖKC TSM Merkezleri ile kuracakları iletişim, bu amaçla kurulan sistemler vasıtasıyla elektronik ortamda gerçekleştirilecektir.

1. YN ÖKC'nin Temini, Devri ve Aktivasyonu (Kullanılmış Olanlar Dahil)

YN ÖKC kullanmak mecburiyetinde olan mükellefler, bu cihazları YN ÖKC satıcısı firma bayilerinden veya kullanılmış cihaz satın alınacak ise cihaz sahibine başvurarak temin edebilirler. YN ÖKC satın alacak mükellefler satın alma öncesinde vergi dairesine dilekçe ile başvurup herhangi bir izin almalarına gerek yoktur.

Yeni cihaz alımlarında yetkili YN ÖKC satıcısı bayii, satış işlemi gerçekleştirilmeden önce GİB'in internet sitesinden alıcının (müşteri) Vergi Kimlik Numarası (VKN) girilerek, müşterinin faal mükellef ve YN ÖKC kullanma yükümlüsü olup olmadığı sorgulanacak ve kâğıt çıktı alınacaktır.

Sorgulama sonucu faal mükellef ve YN ÖKC kullanma yükümlüsü olduğu anlaşılanlara kimlik veya yetki belgesi tespiti yapıldıktan sonra cihaz ruhsatnamesinin ilgili bölümleri doldurulacak ve düzenlenecek fatura ile YN ÖKC satış işlemi gerçekleştirilecektir. Alınan kâğıt çıktı, üzerine müşterinin ya da yetkili temsilcisinin imzası alınarak gerektiğinde ibraz edilmek üzere satış bayilerinde saklanacak ve YN ÖKC, ruhsatname ve kullanma kılavuzu ile birlikte müşteriye teslim edilecektir.

İşlemlerin tamamlanmasına müteakip yetkili satıcı YN ÖKC kullanıcısı mükellefi, cihazın kullanıma açılması (aktivasyon işlemi) için YN ÖKC yetkili servisine yönlendirecektir. Ardından yukarıda açıklandığı şekilde satışını yaptıkları YN ÖKC'lere ilişkin olarak ÖKC TSM Merkezinin ilgili ekranına; kendi VKN'si, ad-soyad veya unvanlarını, satışa dair tanzim edilen faturanın tarih ve seri/sıra numarası ile alıcının VKN'sini (veya TC kimlik numarasını), ad-soyad veya unvanı ile ÖKC'nin kullanılacağı işyeri adresini girmek suretiyle satış işlemini sonuçlandıracaklardır. Satış bayilerinin bu şekilde ÖKC TSM Merkezlerine yaptıkları kayıtlar, bu merkezler tarafından muhafaza edilecektir.

Yeni cihaz alımlarında YN ÖKC'lerin aktivasyonu, ÖKC firmalarının yetkili servisleri tarafından yapılır. Yetkili servisler, ÖKC TSM Merkezlerinde bulunan "YN ÖKC Kayıt Listesi" ve satış

kayıtları üzerinde gerekli kontrolleri yaparak ÖKC TSM Merkezinin ilgili ekranında yer alan “YN ÖKC Aktivasyon Listesi” ne gerekli bilgileri girerek cihazın aktivasyon işlemini gerçekleştirirler.

ÖKC TSM Merkezlerinde oluşan “YN ÖKC Aktivasyon Listesi” kayıtları, her gün saat 24’e kadar, bir defada toplu olarak elektronik ortamda GİB BS’ye gönderilerek kayıt altına alınır. **YN ÖKC’ler aktivasyon işlemini takiben kullanılmaya başlanabilecektir.**

Kullanılmış olarak temin edilen YN ÖKC’lerde alım-satım işlemi YN ÖKC satıcısı firma tarafından belirlenen ve Maliye Bakanlığına bildirilen yetkili servislerin aracılığıyla bu servislerin huzurunda yapılacaktır. Bu durumda alıcı ve satıcı yetkili servise yazılı olarak başvuruda bulunacaktır. Yetkili servisler tarafından, satış/devir işlemi gerçekleştirilmeden önce GİB’in internet sitesinden alıcının VKN’si girilerek, faal mükellef ve YN ÖKC kullanma yükümlüsü olup olmadığı sorgulanır. Bu sorgulama sonucu faal mükellef ve YN ÖKC kullanma yükümlüsü olduğu anlaşılanlara cihaz satışı/devri gerçekleştirilir. Sorgulamayı takiben yetkili servisler tarafından, YN ÖKC’de satış/devir anına kadar cihaza kayıt edilmiş olan ve satıcıya ait bulunan mali verileri ihtiva eden son “Z” raporunun alınıp GİB BS’ye iletilmesi sağlanır.

Kullanılmış YN ÖKC satıcı mükellef tarafından düzenlenecek faturaya istinaden cihaz, ilgili bölümlerinin yetkili servise doldurulacağı ruhsatname ve kullanma kılavuzu ile birlikte alıcıya teslim edilir. Satıcının mükellefiyetini terk etmiş ve faturalarını iptal ettirmiş olması halinde, fatura yerine alıcı tarafından düzenlenecek gider pusulası kullanılmalıdır.

Yetkili servis, ÖKC TSM Merkezinin ilgili ekranına, satışa/devre konu YN ÖKC ile satıcı ve alıcı bilgilerini girmek suretiyle cihazın satış/devir işlemini gerçekleştirir ve satıcı aktivasyon kaydını kapatarak cihazı alıcı adına aktive eder.

Yetkili servisler, kullanılmış cihazların satış/devir işlemleri sırasında, YN ÖKC’nin mali hafızasını, hiçbir şekilde değiştirmez veya çıkarma gibi bir işleme tabi tutamazlar.

Yetkili servislerce yukarıda açıklandığı şekilde gerçekleştirilen kullanılmış YN ÖKC satış/devir ve aktivasyon kayıtları, ÖKC TSM Merkezleri tarafından gün sonunda saat 24’e kadar bir defada toplu olarak elektronik ortamda GİB BS’ye iletilir.

2. YN ÖKC’nin Geçici Olarak Kullanım Dışı Bırakılması (Kapatılması) ve Hurdaya Ayrılması ile YN ÖKC’lerin Servis Hizmetleri

Mükellefler işi bırakma, mevsimlik işin kapatılması veya sair nedenlerle sahibi oldukları YN ÖKC’leri, ileride tekrar kullanmak veya satmak gibi amaçlarla kullanıma kapatmaları halinde, YN ÖKC’lerin kullanıma kapatma işlemleri ÖKC firmalarının yetkili servisleri tarafından yapılır. Yetkili servisler tarafından, kullanıma kapatma anına kadar YN ÖKC’de kayıtlı olan mükellef mali bilgilerini ihtiva eden son “Z” raporunun alınıp elektronik ortamda GİB BS’ye iletilmesi sağlanır. Bunu takiben ÖKC TSM Merkezinde tutulan “YN ÖKC Aktivasyon Listesi” ne kapatma şerhi düşülerek cihaz kullanıma kapatılır.

Kullanıma kapatılan cihazın satılmak veya tekrar kullanılmak istenmesi halinde yetkili servise başvurarak yukarıda belirtilen alıcı mükellef sorgusu, aktivasyon ve benzeri işlemleri yatırarak cihazı yeniden kullanıma açabilirler.

Diğer taraftan YN ÖKC kullanıcısı mükellefler, işi bırakma, ÖKC kullanım mecburiyeti dışında kalma, yeni bir YN ÖKC alma ve benzeri nedenlerle sahibi oldukları cihazları hurdaya ayırmaları halinde, YN ÖKC'lerin hurdaya ayrılma işlemleri yine cihazın üreticisi olan ÖKC firmasına ait yetkili servisler tarafından yapılır. Yetkili servisler tarafından cihazın hurdaya ayrılacağı zamana kadar YN ÖKC'de kayıtlı olan mükellef mali bilgilerini ihtiva eden son "Z" raporunun alınıp elektronik ortamda GİB BS'ye iletilmesi sağlanır. Bunu takiben ÖKC TSM Merkezinde tutulan "YN ÖKC Aktivasyon Listesi" ne hurda şerhi düşülerek cihaz hurdaya ayrılır. Hurdaya ayrılan cihazın ruhsatnamesi iptal edilir. Söz konusu cihaz tamir edilerek bir başkasına satılamaz veya bir daha kullanıma açılmaz.

YN ÖKC kullanma mecburiyetinin başladığı tarihten itibaren (466 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğ ile mükelleflerin gayrisafi iş hasılatlarına göre en geç 31.12.2016 tarihine kadar) 3100 Sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanuna tabi eski ÖKC'ler kullanılamaz ve 90 gün içerisinde hurdaya ayrılır. Eski tipteki ÖKC'lerin hurdaya ayırma işlemleri 15/5/2004 tarihli ve 25463 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 60 Seri No.lu ÖKC Genel Tebliğinin dördüncü bölümünde yapılan açıklamalara göre gerçekleştirilir. Ancak, hurdaya ayrılma işlemleri sırasında düzenlenen servis tutanağı, mali hafıza raporu ve ÖKC levhası, ilgili vergi dairesine mükellef tarafından elden verilebileceği gibi, mükellef veya servis tarafından posta ile de gönderilebilecektir.

YN ÖKC'lerin bakım, onarım, aktivasyon ve benzeri servis hizmetleri, ÖKC firmaları tarafından belirlenen ve Maliye Bakanlığına bildirilen yetkili servisler tarafından yerine getirilir. ÖKC firmaları, yetkili servis hizmeti verecek olan gerçek veya tüzel kişilerin mükellefiyet bilgileri ile bu amaçla istihdam edilen elemanların kimlik ve yetkilendirildikleri il bilgilerini ÖKC TSM Merkezinin ilgili ekranında yer alan (GİB'in internet sitesinde belirtilen) "YN ÖKC Yetkili Servis Listesi" ne bilgi girişi yaparak GİB BS'ye bildirirler.

GİB BS'ye bildirilen yetkili servis elemanlarına ÖKC firmaları tarafından bir tanıtıcı yetki belgesi verilir. ÖKC firmaları, YN ÖKC'lerin servis hizmetleri kapsamında gerçekleştirilmesi gereken işlemlerin öngörülen usul ve esaslara uygun olarak yerine getirilmesinden yetkili servisleri ile birlikte müteselsilen sorumludurlar.

YN ÖKC'lerin bakım onarım süreleri azami 48 saattir. Cihazların arızalı olduğu dönemlerde yapılan satışlar, Vergi Usul Kanununda yer alan diğer belgeler (fatura, perakende satış fişi ve benzeri) ile belgelendirilebileceği gibi işletmelerde bulundurulacak diğer YN ÖKC'ler de kullanılabilir.

3. 465 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğin Yürürlük Tarihinden Önce Satışı Yapılan Cihaz Bilgilerinin Kayıt İşlemleri

Tebliğin yürürlüğe girdiği 25.12.2015 tarihinden önce satışı yapılmış olan YN ÖKC'lere ait "YN ÖKC Kayıt Listesi", kullanıcı mükelleflere satışı yapılan cihazlara ait kayıt bilgileri ile "YN ÖKC Aktivasyon Listesi" bu cihazları imal ve ithal eden ödeme kaydedici cihaz firmalarınca, 1/3/2016 tarihine kadar bir defada ve toplu olarak ÖKC TSM Merkezlerinin ilgili ekranlarına girişi yapılarak GİB BS'ye gönderilecektir.

D. YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ KULLANIMI MECBURİYETİNİN BAŞLAMA TARİHİ

426 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinin “4. Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanma Mecburiyetinin Başlama Tarihleri” başlıklı bölümünün a) ve b) bentlerinde yer alan ve 01.10.2013 tarihinden bu yana YN ÖKC kullanmak zorunda olan mobil (seyyar) POS cihazı kullanıcıları dışındaki ÖKC kullanıcılarından, 2014 yılı satışları veya gayrisafi satış hasılatı;

- a) - 1 milyon TL’yi aşan mükellefler için, 1/4/2016 tarihinden,
 - b) - 1 milyon TL’den 500 Bin TL’ye kadar olan mükellefler için, 1/7/2016 tarihinden,
 - c) - 500 Bin TL ile 150 Bin TL arasında olan mükellefler için, 1/10/2016 tarihinden,
 - d) - 150 Bin TL’den az olan mükellefler için, 1/1/2017 tarihinden,
- itibaren Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz kullanma mecburiyeti başlayacaktır.

Ancak, YN ÖKC-POS şeklindeki yeni nesil cihaz dışında, basit/bilgisayar bağlantılı ödeme kaydedici cihaz kullanan mükellefler, başka bir anlatımla YN ÖKC listesinde yer almayıp GİB mesajlaşma protokolüne uygun şekilde POS cihazı bağlanmamış ÖKC kullanan mükellefler ise yukarıdaki hasılat hadlerine bakılmaksızın bu tipteki ÖKC’lerini (basit/bilgisayar bağlantılı ÖKC) 31.12.2016 tarihine kadar YN ÖKC’ye uyumlu hale getirmeleri gerekmektedir.

Mükellefler, 3100 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine tâbi mevcut ödeme kaydedici cihazlarını yukarıda belirtilen tarihleri geçmemek üzere mali hafızaları doluncaya kadar kullanabilirler. Ancak 25.12.2015 tarihinden geçerli olmak üzere, belirtilen tarihlerden önce mali hafızaları dolan mevcut ödeme kaydedici cihazlara yeni malî hafıza takılmaz ve cihazlar yukarıda belirtildiği şekilde hurdaya ayrılır.

1/1/2015 ila 31/12/2015 tarihleri arasında işe başlayan/başlayacak mükelleflerin Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz kullanım mecburiyeti 1/1/2017 tarihinden itibaren başlayacak olup dileyen mükellefler bu tarihten önce de Bakanlıkça onaylanmış Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazları olarak kullanabileceklerdir.

1/1/2016 tarihinden sonra işe başlayacak mükelleflerin Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazları kullanma mecburiyeti işe başlama tarihinden itibaren 30 gün (kalkınmada öncelikli yörelerde 60 gün) içinde başlayacaktır.

3100 sayılı Kanuna dayanılarak çıkarılan ilgili mevzuata göre ödeme kaydedici cihaz kullanımından muaf tutulanların, muafiyetlerinin devamı süresince Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihazları kullanma mecburiyetleri bulunmamaktadır.

3100 sayılı Kanun ile ilgili mevzuata göre ihtiyari olarak sinema giriş bileti, yolcu taşıma bileti düzenleyen veya faaliyetlerinde ihtiyari olarak ödeme kaydedici cihaz kullanmak isteyen mükellefler, bu bölümde yer verilen bentlerdeki sürelerden sonra ödeme kaydedici cihaz kullanmayı tercih edecek olmaları halinde, Yeni Nesil Ödeme Kaydedici Cihaz kullanmak mecburiyetindedirler.

E. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Ödeme kaydedici cihaz kullanımı hakkında ikincil mevzuat düzeyinde yapılan açıklamalar ile YN ÖKC kullanımı hayli karışık bir hal almıştır. YN ÖKC kullanımını kullanıcı mükellefler yönünden aşağıdaki gibi özetleyebiliriz.

3100 sayılı Kanun kapsamında **ÖKC kullanma mecburiyeti bulunan mükellefler** (perakendeciler) 25.12.2015 tarihinden sonra;

- YN ÖKC alımı, kaydı, aktivasyonu, devri, kaydın silinmesi, hurdaya ayrılması YN ÖKC levhası tanzimi ve iptali için bağlı bulundukları vergi dairesine gitmeyecekler; her türlü işlemlerini YN ÖKC satıcısı firma bayii ve yetkili servislerinde tamamlayacaklardır. Eski nesil cihazlarının hurdaya ayırma işlemi ise eskiden olduğu gibi yapılacaktır.
- Eski nesil ÖKC'ler ile sadece POS özelliği bulunan banka ödeme cihazlarını yukarıda belirtilen durumlarına uygun tarihe kadar kullanabilecekler, bu tarihten sonra kullanamayacaklardır.
- Eski nesil basit bilgisayar bağlantılı ÖKC'lerini 31.12.2016 tarihine kadar EFT-POS cihazı ile bütünleşik bir şekilde çalışan Bakanlıkça listeye alınmış YN ÖKC'ye dönüştürmeleri gerekmektedir.
- Ellerinde bulunan ve sadece tahsilat işlevini gören POS cihazlarını bankalara iade edip yerine YN POS-ÖKC temin etmeleri veya yeni nesil basit/bilgisayar bağlantılı ÖKC temin ederek; mevcut POS cihazlarını yeni nesil ÖKC ile bütünleşik hale getirmeleri gerekmektedir.

Diğer taraftan 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanun kapsamı dışında bulunan mükellefler (örneğin toptancılar) ise mal veya hizmet satışları için fatura veya fatura yerine geçen belgeler düzenlemek zorundadırlar. Bu mükellefler yaptıkları satışların tahsilatları için kullandıkları seyyar veya sabit EFT-POS cihazlarını eskiden olduğu gibi kullanmaya devam edeceklerdir.

Bilgilerinize sunulur.

Saygılarımızla,